
MAJ

ZAGROŻENIE POSIADANIEM.

BAŁWOCHWALSTWO

BOGActwo przedsiębiorcy

PROGRAM ROZWOJU DUCHOWEGO

BOGActwoPrzedsiębiorcy.pl

artykuły | materiały pdf
| komentarze

W pierwszych czterech tematach z tegorocznego cyklu skupiliśmy się na pozytywnych aspektach bogactwa. Obecnie przejdziemy do tego, co stanowi zagrożenie dla naszej relacji z Bogiem, a w konsekwencji dla relacji z bliźnimi i spójności naszego własnego życia. Zapraszamy do odważnego zapytania siebie o to, czy służę jednemu i prawdziwemu Bogu, czy może oddaję cześć fałszywym bożkom: pieniądzwowi, żądzy władzy itp. Pokażemy też – dzięki mądrości św. Ignacego – jak właściwie używać wszystkiego, co mamy do dyspozycji.

I. MEDYTACJA BIBLIJNA

Nie gromadźcie sobie skarbów na ziemi, gdzie mól i rdza niszczą i gdzie złodzieje włamują się i kradną. Gromadźcie sobie skarby w niebie, gdzie ani mól, ani rdza nie niszczą i gdzie złodzieje nie włamują się i nie kradną. Bo gdzie jest twój skarb, tam będzie i serce twoje. Światłem ciała jest oko. Jeśli więc twoje oko jest zdrowe, całe twoje ciało będzie w świetle. Lecz jeśli twoje oko jest chore, całe twoje ciało będzie w ciemności. Jeśli więc światło, które

jest w tobie, jest ciemnością, jakże wielka to ciemność! Nikt nie może dwom panom służyć. Bo albo jednego będzie nienawidził, a drugiego będzie miłował; albo z jednym będzie trzymał, a drugim wzgardzi. Nie możecie służyć Bogu i Mamonie.
(Mt 6,19-24)

- ➔ Do refleksji:
Co stanowi dla mnie życiowy skarb?

II. INSPIRACJE

Wiedzieć i rozumieć więcej

Wielokrotnie na spotkaniach TALENTU podkreślaliśmy znaczenie spójnego życia, które pozwala realizować w każdym czasie i miejscu te same wartości. Może jednak dojść do sytuacji – o różnym stopniu natężenia – gdy brak tej spójności prowadzi do tzw. podzielonego życia. Człowiek zaangażowany w działalność gospodarczą czy ekonomiczną poddany jest bowiem wielu niebezpieczeństwom. Wskażmy na trzy problemy:

Bałwochwalstwo

Tego rodzaju rozdwojenie [rozdźwięk pomiędzy wiarą, którą wyznajemy, a życiem doczesnym] może ostatecznie prowadzić do bałwochwalstwa – aż nazbyt powszechnego niebezpieczeństwa życia biznesowego, zagrażającego zarówno jednostkom, jak i organizacjom. Oznacza ono

odrzuć powołania do związku z kochającym Stwórcą, tak jak odrzucili je Izraelici u podnóża góry Synaj, kiedy zbuntowali się i uczcili złotego cielca. Złoty cielec jest symbolem oddawania czci fałszywemu bogowi i złudnej idei prawdziwego sukcesu. W życiu współczesnym istnieje wiele substytutów złotego cielca. Pojawiają się one wtedy, gdy «jedynym kryterium działania w biznesie staje się maksymalizacja zysków» (Benedykt XVI, encyklika Caritas in veritate, 71); gdy podąża się za technologią dla niej samej; kiedy dążenie do własnego bogactwa lub wpływów politycznych nie służy dobru wspólnemu lub też kiedy zaczyna dominować rozumowanie utylitarystyczne. Każdy z tych „złotych cielców” staje się swego rodzaju fikcją, której zwykle towarzyszy racjonalizacja. Każdy z nich potrafi wprowadzić nas w trans, jak mówi papież Benedykt XVI w swojej

encyklice społecznej *Caritas in veritate* (nr 74). Liderzy biznesu muszą zachować dużą ostrożność, aby uniknąć pokusy bałwochwalstwa. Powołanie lidera biznesu. Refleksja, 11.

Chciwość

Nadmierne koncentrowanie się na posiadaniu jest dla nas niebezpieczne, gdyż prowadzi do zniewolenia. I nie trzeba być bogatym w sensie materialnym, żeby być zniewolonym bogactwem. Rzeczywisty stan posiadania nie jest wyróżnikiem. Zniewolenie żądzą posiadania może dotyczyć osoby przeciętnie zamożnej lub nawet biednej. To ktoś, kto całe życie zazdrości innym bogactwa; ktoś, kto koncentruje się na pozyskiwaniu rzeczy materialnych i gromadzeniu ich. Dla takiego człowieka zarabianie pieniędzy, zdobywanie rzeczy i pomnażanie majątku jest celem samym w sobie i siłą napędową do działania. Temu celowi podporządkowana jest jego cała hierarchia wartości.

Św. Tomasz z Akwinu nazywa chciwość „nieumiarkowanym umiłowaniem posiadania dóbr, jak też i pieniędzy”, albowiem chciwość ma charakter emocjonalny i prowadzi do bałwochwalczej miłości.

Kompleks „nadc człowieka”

Jeśli zapominamy o tym, co Bóg dla nas uczynił, a skupiamy się na posiadanych środkach i władzy, to może nas kusić quasi-nietzscheański kompleks „nadc człowieka”

Dla niektórych pokusę stanowi poczucie, że sami ustalają i tworzą własne zasady, zamiast je przyjmować. Liderzy biznesu mogą postrzegać się jedynie jako kreatywni, innowacyjni, aktywni i konstruktywni, lecz jeżeli zaniedbają wymiar przyjmowania, wypaczą swoje miejsce na świecie i przecenią swoje osiągnięcia i pracę. Powołanie lidera biznesu. Refleksja, 66.

Akceptacja własności i ignacjańskie rady: „o tyle, o ile” oraz „magis”

Pismo Święte nie kwestionuje prawa do posiadania i bogacenia się. Prawo do własności zostało potwierdzone przez Boga i wyrażone w Biblii na różne sposoby, chociażby przez używanie słowa „mieć” oraz poprzez terminy takie jak: majątek, dobra, środki utrzymania.

W Starym Testamencie dostatek materialny jest przedstawiany wręcz jako wyraz Bożego błogosławieństwa (por. Kpł 26,3-5; Pwt 11,13-15; Iz 54,11-12; Prz 8,18; Ps 37). **Wszystko, co Bóg stworzył jest dobre, ale często niewłaściwy jest nasz sposób korzystania z tego dobra.** O właściwym używaniu dóbr pisał św. Ignacy Loyola, zalecając stosowanie reguły **„o tyle, o ile”**, według której powinniśmy korzystać z dóbr o tyle, o ile ułatwiają nam widzenie Boga i pogłębiają relację z Nim, a o tyle odrzucać te dobra, o ile od Boga nas odciągają.

➤ Pytania do przemyślenia:

- Czy nowy model telefonu komórkowego, który mam zamiar kupić, to jest coś, co przybliży mnie do Boga?
- Czy zmiana samochodu na lepszy przybliży mnie do Boga?
- Czy zmiana wystroju wnętrza w domu / firmie przybliży mnie do Boga i pozwoli Go lepiej poznać?
- Czy planowane wakacje w egzotycznym kraju przybliżają mnie do Boga czy oddalają od Niego? Dlaczego?
- Czy korzystanie ze stworzeń (z ich pracy, zasobów intelektualnych, czasu, energii lub emocji) przybliży mnie do Boga czy oddala? Kiedy? W jakich sytuacjach?
- Co mi podszeptuje Boski głos sumienia w moim sercu?

[Uwaga: to nie jest „czarno-białe”. Możliwe jest, że ta samo rzecz lub stworzenie w jednych sytuacjach mi pomaga, a w innych przeszkadza w zbliżeniu się do Boga.]

Druga ignacjańska zasada to „magis”.

Zaleca ona, abyśmy pragnęli i wybierali jedynie to, co nam bardziej (magis) pomaga zbliżyć się do Boga – wejść w obszar Jego zbawczej i uszczęśliwiającej miłości.

Gdy nie bierzemy powyższych zasad pod uwagę, postępujemy nieroztropnie i w sposób nieuporządkowany, a nasze życie pogrąża się w chaosie. Chęć posiadania nie jest zła, ale nadmierne bogacenie się i zbytne zaabsorbowanie sprawami materialnymi jest dla nas niebezpieczne – zagraża naszemu zbawieniu.

III. ŚWIADECTWO

Papież Franciszek, Przemówienie na spotkaniu z przedsiębiorcami realizującymi projekt Ekonomia Komunii, Rzym, 4 lutego 2017 r.

Najlepszy i najbardziej konkretny sposób, by pieniądź nie stał się bożkiem, to dzielić go z innymi, zwłaszcza ubogimi, czy dając młodym naukę i pracę, przewyciężając pokusę bałwochwalstwa wspólnotą. Kiedy dzielicie i darujecie swoje zyski, czynicie akt wzniosłej duchowości, bo mówicie faktami do pieniądza: ty nie jesteś bogiem, nie jesteś panem, nie jesteś

właścicielem. I nie zapominajcie tej wzniosłej filozofii i teologii, która kazała mówić naszym babciom: „diabeł wchodzi przez kieszeń”. Nie zapominajcie tego!

- Do refleksji:
Jaką wartość stanowią dla mnie pieniądze?

IV. MAGISTERIUM

Pierwsze przykazanie potępia politeizm. Domaga się od człowieka, by nie wierzył w innych bogów poza Bogiem i nie oddawał czci innym bóstwom poza Jedynym Bogiem. Pismo Święte nieustannie przypomina o odrzuceniu „bożków ze srebra i złota, uczynionych rękami ludzkimi”, które „mają usta, ale nie mówią; oczy mają, ale nie widzą”. Te czcze bożki czynią człowieka pustym: „Do nich są podobni ci, którzy je robią, i każdy, który im ufa” (Ps 115,4-5.8). Bóg natomiast jest „Bogiem żywym” (por. Joz 3,10; Ps 42,3 i in.), który daje życie i działa w historii. (KKK 2112)

Bałwochwalstwo nie dotyczy tylko fałszywych kultów pogańskich. Pozostaje stałą pokusą wiary. Polega na ubóstwianiu tego, co nie jest Bogiem. Ma ono miejsce wtedy, gdy człowiek czci i wielbi stworzenie zamiast Boga, bez

względu na to, czy chodzi o innych bogów, czy o demony (na przykład satanizm), o władzę, przyjemność, rasę, przodków, państwo, pieniądze itp. „Nie możecie służyć Bogu i Mamonie” – mówi Jezus (Mt 6,24). Wielu męczenników poniosło śmierć za to, że nie oddawało czci „Bestii”, odmawiając nawet udawania kultu. Bałwochwalstwo odrzuca jedyne panowanie Boga; jest nie do pogodzenia z Boską komunią. (KKK 2113)

Adoracja Jedynego Boga integruje życie ludzkie. Przykazanie adoracji samego Pana czyni człowieka prostym i chroni go przed pełnym rozbiciem. Bałwochwalstwo jest wypaczeniem wrodzonego zmysłu religijnego człowieka. Bałwochwalcą jest ten, kto „niezniszczalne pojęcie Boga odnosi do wszystkiego, tylko nie do Boga”. (KKK 2114)

V. PYTANIA DO REFLEKSJI

- 1. Co w Twoim życiu stanowi przeszkodę w budowaniu relacji z Panem Bogiem? Wskaż problemy w wymiarze materialnym i duchowym.
- 2. Jak w firmie godzić konieczność osiągnięcia zysku z wymogami budowania wspólnoty i dzielenia się?
- 3. Wskaż przejawy współczesnego bałwochwalstwa w życiu gospodarczym, społecznym, politycznym.

VI. VARIA

- Komedia: Moliere, "Skąpiec" (postać Harpagona)
- Opowiadanie: Karol Dickens, "Opowieść wigilijna" (postać Ebenezera Scrooge'a)
- Komedia: William Szekspir, "Kupiec wenecki" (postać Shylock'a)
- Piosenka: Pink Floyd, "Money"
- Bałwochwalstwo jest grzechem we wszystkich trzech religiach monoteistycznych.
- <http://www.czytamwszedzie.pl/czytamy/fakt/chciwosc-pawel-reszka/>
- <http://www.filmweb.pl/film/Zwyczajna+chciwość-2010-563946>

MODLITWA PRZEDSIĘBIORCY I PRACODAWCY

Boże i Panie mój, * Stwórcu i Odkupicielu, * od którego wszystko pochodzi, * dla którego wszystko żyje * i ku któremu wszystko zmierza. * Jestem Twoim dzieckiem. * Obdarowałeś mnie hojnie * i powołałeś do życia w miłości i świętości. * Chciałeś, bym współpracował z Tobą, * rozwijając nadal Twoje dzieło stworzenia. * Dajeś mi w tym celu zdolność poznawania, * pasję tworzenia * i wolę cieszenia się tym, * czym mnie obdarowałeś. * Wielbię Cię za to!

Panie, dobry Ojczy, * stoję przed Tobą z ufnością i w pokorze, * bo chcę zrozumieć prawdę o Tobie, * o moim życiu i powołaniu * oraz o bliźnich, * którzy stoją obok mnie zarówno w domu, jak i w pracy.

Dziękuję, że moim powołaniem i drogą do świętości * stała się praca z innymi i dla innych. * Wiem, że biorę na siebie trudną odpowiedzialność za ich los. * Chcę ją podjąć z ufnością i nadzieją, * aby okazać się dobrym gospodarzem w Twojej winnicy. * Podejmuję tę odpowiedzialność także dlatego, * bo ufam, że to jest Twoją wolą, * mój Boże.

Udziel mi Twego Ducha Świętego, * od którego płynie wszelka moc, * mądrość, roztropność i męstwo. * Niech On będzie światłem i siłą * w chwilach pokus i wątplenia! * Niech jego miłość tak napełni moje serce, * by nie zakorzeniły się w nim chciwość, * chęć oszustwa, * pokusa osiągnięcia niegodziwego zysku! * Niech nie pozwoli mi nigdy obciążyć się ludzką krzywdą! * Niech napełni mnie mądrością, * aby umiejętność oszczędzania nie stała się skąpstwem, * rozumna przezorność nie stała się wyrachowaniem, * a inicjatywa i przedsiębiorczość * nie stały się dążeniem do sukcesu za wszelką cenę.

Tobie, mój Ojczy i Boże, zawdzięczam wszystko * i Tobie też oddaję wszystkie moje talenty. * Tobie oddaję dzieło, którym żyję, * którym się uświęcam * i którym pragnę przyczynić się do rozwoju powierzonego nam świata. * Niech Ci będzie cześć i chwała * przez Chrystusa Twego Syna a naszego Zbawcę, * w Duchu Świętym * na wieki wieków. * Amen.

IMPRIMATUR Kuria Metropolitalna
Kraków, 14.05.2003 r., Nr 1446/W 2003

BOGActwo przedsiębiorcy

DLA ZIEMI I DLA NIEBA

**program rozwoju
duchowego
dla przedsiębiorców
i pracodawców**

talent

Duszpasterstwo
Przedsiębiorców i Pracodawców

ul. Saska 2C,
30-715 Kraków
tel. 600 896 895;
e-mail: dpip@scj.pl